ДОСЛІДЖЕННЯ КЛЮЧОВИХ БІЗНЕС ПРОЦЕСІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ГЕОЛОГІЇ ТА НАДР УКРАЇНИ

КИЇВ, 2026

TECHNOLOGY OF PROGRESS

Разом ми зможемо
vodafone

ЗМІСТ

4 ДОВІДНИК ТЕРМІНІВ

6 ВСТУП

7 ОБ`ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

7 МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

7 Нормативно-правовий аналіз

7 Опитування учасників процесів

8 Глибинні інтерв’ю

8 Формалізація процесів та побудова процесних моделей

10 КОРОТКИЙ ОПИС РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

14 ДЕТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ БІЗНЕС ПРОЦЕСІВ

14 Надання спеціальних дозволів: за результатами проведення аукціону

20 Надання спеціальних дозволів: без проведення аукціону

26 Подання та опрацювання форм 3-ГР

30 Робота з геологічною інформацією

33 КЛЮЧОВІ СИСТЕМНІ ПРОБЛЕМИ (BOTTLENECKS) ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСІВ

35 ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

35 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ

38 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ

Довідник *термінів*

Державна служба геології та надр України (Держгеонадра)

центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, а також є уповноваженим органом з питань реалізації угод про розподіл продукції.

ДНВП «Геоінформ України»

державне науково-виробниче підприємство, що забезпечує ведення, накопичення, обробку та збереження геологічної інформації, а також формування і підтримку державних інформаційних ресурсів у сфері геології та надрокористування.

Спеціальний дозвіл

документ, що надає юридичній або фізичній особі право здійснювати користування надрами на визначеній ділянці відповідно до законодавства України.

Форма 3-ГР

форма державної статистичної звітності у сфері геологічного вивчення надр, яка містить інформацію про виконані геологорозвідувальні роботи та результати геологічних досліджень.

Геологічна інформація

відомості та дані про геологічну будову надр, родовища корисних копалин, склад і властивості гірських порід та інші характеристики надр, отримані в результаті геологічних досліджень та зафіксовані на матеріальних або електронних носіях.

Геопросторові дані

дані, що мають просторову прив’язку до конкретної території або координат, зокрема інформація про розташування ділянок надр, межі родовищ, геологічні об’єкти та інші просторові характеристики.

Електронний кабінет надрокористувача (ЕКН)

електронна інформаційна система, призначена для подання заяв, документів та звітності у сфері надрокористування, а також для взаємодії надрокористувачів із Держгеонадрами в електронній формі.

Система електронного документообігу (СЕД)

це програмне забезпечення для автоматизації повного життєвого циклу документів: створення, реєстрації, погодження, підписання КЕП, зберігання та обміну.

ЕЦП

дані в електронній формі, отримані в результаті криптографічного перетворення, які додаються до електронного документа та забезпечують його цілісність і підтверджують авторство.

Megapolis

це українська ECM-система (Enterprise Content Management) для автоматизації повного життєвого циклу документів, що використовується в державних органах та комерційних організаціях.

BPMN AS-IS

модель опису поточного стану процесу, що відображає фактичну логіку його виконання на момент дослідження, включаючи всі існуючі етапи, взаємодії та процедури.

ВСТУП

Сфера надрокористування є однією з ключових для економіки України та формує суттєву частку промислового виробництва і експорту. Станом на сьогодні в Україні обліковується понад 20 тисяч родовищ і проявів корисних копалин, з яких кілька тисяч перебувають у промисловій розробці. У галузі здійснюють діяльність тисячі суб'єктів надрокористування, включаючи державні та приватні компанії. Видобувний сектор (з урахуванням суміжних галузей) формує значну частку валового внутрішнього продукту та забезпечує істотні валютні надходження, зокрема за рахунок експорту залізної руди, природного газу, титану, марганцю та інших корисних копалин.

Державна служба геології та надр України (далі – «Держгеонадра») є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр. До ключових функцій Держгеонадр належать управління фондом надр, надання спеціальних дозволів на користування надрами, ведення державних реєстрів, а також здійснення державного контролю за дотриманням законодавства у відповідній сфері.

μОрганізаційно Держгеонадра включають центральний апарат, регіональні підрозділи та підпорядковані державні підприємства і установи. Служба забезпечує взаємодію з великою кількістю суб'єктів господарювання по всій території України, що формує значне операційне навантаження та обумовлює підвищені вимоги до ефективності внутрішніх процесів і систем управління.

Масштаб галузі, кількість учасників ринку та стратегічне значення надр для економіки держави зумовлюють необхідність подальшої цифровізації процесів, підвищення прозорості управління та оптимізації взаємодії між державою і бізнесом.

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ГЕОЛОГІЇ ТА НАДР УКРАЇНИ

Дане дослідження присвячене аналізу ключових організаційних та адміністративних процесів діяльності Держгеонадр та її підпорядкованих установ, зокрема процесів внутрішньої взаємодії, а також взаємодії із суб'єктами господарювання у сфері надрокористування.

У межах дослідження було проаналізовано процеси, пов'язані з наданням спеціальних дозволів на користування надрами, проведенням аукціонів, управлінням та розпорядженням геологічною інформацією, а також суміжні процедури, що супроводжують ці процеси в межах системи державного регулювання у сфері геологічного вивчення та використання надр.

Для формування цілісного уявлення про функціонування зазначених процесів було проведено серію інтерв'ю з ключовими співробітниками Держгеонадр та підпорядкованих юридичних осіб. Метою інтерв'ю було вивчення основних процесів, порядку їх реалізації та фактичної практики їх виконання, ідентифікація вузьких місць процесів, а також визначення можливих напрямів удосконалення для більш ефективної та оптимальної імплементації досліджуваних процесів.

За результатами дослідження сформовано структуровану та формалізовану модель ключових процесів Держгеонадр, яка дозволяє визначити:

- логіку та маршрути руху інформації між підрозділами та установами;
- етапи, на яких виникають затримки або надмірні адміністративні навантаження;
- процеси, для яких відсутнє належне нормативне або процедурне регулювання;
- можливості автоматизації окремих процедур.

ОБ`ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

У фокусі дослідження було визначено три пріоритетні напрями діяльності Держгеонадр:

- надання та зміни спеціальних дозволів на користування надрами;
- подання та опрацювання звітності про виконані геологорозвідувальні роботи (форма 3-ГР);
- управління та доступ до геологічної інформації.

Зазначені напрями є ключовими для функціонування системи надрокористування, оскільки вони охоплюють основні етапи взаємодії держави та користувачів надр — від отримання права на користування надрами та подання звітності щодо результатів геологічних робіт до доступу до геологічної інформації. Саме ці процеси формують основу адміністративних процедур у сфері геологічного вивчення та використання надр, а також значною мірою визначають рівень прозорості, ефективності та передбачуваності державного регулювання у цій сфері.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологія дослідження бізнес-процесів у сфері надрокористування поєднала нормативний аналіз, якісні дослідження та процесне моделювання для відтворення фактичної логіки функціонування ключових процесів у цій сфері.

Метою дослідження було не лише описати формальну модель функціонування процесів, але й відтворити їх фактичну логіку (AS-IS), зокрема виявити точки затримок, дублювання функцій, повторні цикли погоджень та інші системні ризики.

У межах дослідження було застосовано кілька взаємодоповнювальних методів збору та аналізу інформації:

1. Нормативно-правовий аналіз

На першому етапі було проведено структурований аналіз чинного законодавства, що визначає функціонування системи надрокористування в Україні.
Аналіз охопив законодавчі акти, підзаконні нормативно-правові акти, внутрішні регламенти та положення Держгеонадр.
Цей етап дозволив сформувати базове розуміння формальної архітектури процесів, визначити ролі учасників, а також встановити регламентовану послідовність процедур і ключові контрольні точки у прийнятті рішень.

2. Опитування учасників процесів

Наступним етапом дослідження став збір первинної інформації щодо фактичної реалізації процесів. Для цього було використано опитувальники, які дозволили зібрати інформацію про практичний досвід ключових співробітників Держгеонадр.

Основними цілями опитування були:

- уточнення фактичної послідовності виконання дій та прийняття рішень;
- деталізація ролей і розподілу відповідальності між учасниками;
- виявлення проблемних етапів та вузьких місць (bottleneck) в операційній діяльності Держгеонадр.

Застосування опитувальників дозволило отримати практичний «зріз» процесів з точки зору їх виконавців, що створило можливість порівняти формальну нормативну модель із реальною щоденною практикою та визначити перелік осіб, що є пріоритетними для глибинних інтерв'ю.

3. Глибинні інтерв'ю

Третім етапом стало проведення серії глибинних інтерв'ю з представниками ключових структурних підрозділів Держгеонадр з метою уточнення та поглиблення отриманої інформації.
Інтерв'ю були спрямовані на:

- деталізацію процесів;
- перевірку відповідності змодельованої логіки (AS-IS) фактичній практиці;
- визначення причин дублювання робочих процесів;
- розуміння логіки прийняття управлінських та інших операційних рішень;
- ідентифікацію зон управлінських та процедурних ризиків.

Залучення представників різних функціональних підрозділів дало можливість отримати цілісне уявлення про те, як відбувається взаємодія між ними та як окремі етапи процесів пов'язані між собою.

4. Формалізація процесів та побудова процесних моделей

Заключним етапом дослідження стала формалізація отриманих результатів у вигляді процесних моделей.
На основі зібраної інформації було підготовлено структуровані описи процедур та побудовано відповідні BPMN-схеми.
Це дозволило зафіксувати та відобразити логіку прийняття ключових рішень, а також:

- поетапно візуалізувати ключові процедури та точки можливих затримок в ухваленні управлінських та операційних рішень;
- виявити дублювання функцій між різними підрозділами Держгеонадр;
- зафіксувати залежності процесів від зовнішніх органів та процедур;
- визначити потенційні точки для цифровізації та автоматизації процесів;
- сформувати основу для подальшого моделювання оптимізованої TO-BE моделі процесів роботи Держгеонадр.

“ Застосований підхід дозволив порівняти нормативно визначену модель процесів із тим, як ці процедури фактично реалізуються співробітниками та структурними підрозділами Держгеонадр. Отримані результати стали основою для подальшого аналізу ефективності процедур та підготовки рекомендацій щодо їх удосконалення.

Ключові результати дослідження *процесів*

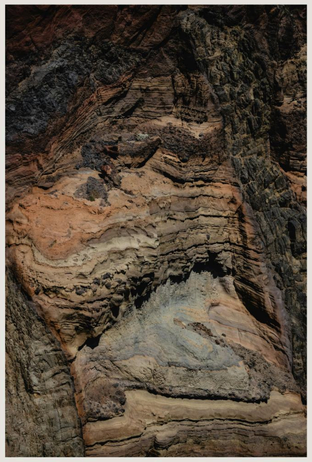

КОРОТКИЙ ОПИС РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проведене дослідження дозволило сформувати цілісне уявлення про фактичну логіку функціонування ключових адміністративних процесів у сфері надрокористування та визначити системні фактори, що впливають на ефективність їх реалізації.

Аналіз охоплював процеси, пов’язані з опрацюванням десятків тисяч адміністративних дій щороку, зокрема понад 25 тисяч звернень щодо інформації та дозвільних процедур.

Здійснений аналіз процесів надання спеціальних дозволів на користування надрами, подання та опрацювання форм 3-ГР, а також роботи з геологічною інформацією дозволив визначити основні особливості функціонування системи та виявити ключові проблеми у проходженні процедур. Зокрема, було зафіксовано типові затримки на окремих етапах процесів, залежності між різними підрозділами та установами, а також потенційні можливості для оптимізації та цифровізації процедур.

Окрему увагу в межах дослідження було приділено проблематиці роботи з геопросторовими даними. Якість, формат та повнота геоданих значною мірою впливають на функціонування всієї системи надрокористування. Водночас було встановлено, що частина геологічних матеріалів залишається неструктурованою або представлена в архівних форматах, що ускладнює їх використання в сучасних інформаційних системах та створює додаткове навантаження на експертні підрозділи.

Дослідження також показало, що важливим фактором ефективності процесів є чітке розмежування ролей між основними інституціями системи. Наразі ДНВП «Геоінформ України» є глибоко інтегрованим у низку процедурних етапів і фактично залучається до значної кількості технічних перевірок та уточнень даних. Формально такі функції мають доповнювати роботу Держгеонадр, однак через відсутність структурованих цифрових масивів інформації та автоматизованих механізмів перевірки вони нерідко ускладнюють і подовжують проходження процедур. У перспективі ДНВП «Геоінформ України» має зосереджуватися передусім на формуванні, наповненні та актуалізації геологічних даних, тоді як Держгеонадра повинні виступати користувачем цих даних та органом, відповідальним за управління процесами і прийняття рішень. Такий підхід дозволяє чітко розмежувати зони відповідальності та зменшити кількість додаткових процедурних етапів.

Окремим висновком дослідження стала потреба подальшої цифровізації процесів, зокрема запровадження інструментів автоматичної верифікації даних. Це стосується передусім форм звітності 3-ГР, а також перевірки координат, реєстраційних даних заявників та інших технічних параметрів. Впровадження сучасних програмних рішень для обробки та перевірки даних може суттєво зменшити кількість технічних помилок, повторних запитів документів та обсяг ручних перевірок.

НАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДОЗВОЛІВ НА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ

У межах дослідження було окремо проаналізовано два типи процедур надання спеціальних дозволів: за результатами проведення аукціону та без проведення аукціону.

Аналіз процедур надання дозволів за результатами аукціону дозволив виявити низку ключових особливостей процесу, зокрема значну роль різних структурних підрозділів у формуванні лоту, використання ручних розрахунків при визначенні стартової ціни, тривалі строки погодження окремих етапів процедури, а також дублювання окремих перевірок. Крім того, було зафіксовано суттєву залежність окремих етапів процесу від процедур, що здійснюються ДНВП «Геоінформ України».

Щодо процедур надання спеціальних дозволів без проведення аукціону, дослідження показало наявність повторних циклів доопрацювання документів, тривалі строки розгляду через необхідність отримання погоджень або інформації від суміжних органів, значну частку ручної експертної перевірки документів, а також відсутність автоматизованих механізмів первинної валідації поданих матеріалів.

ПОДАННЯ ТА ОПРАЦЮВАННЯ ФОРМ 3-ГР

Аналіз процесу подання та опрацювання форм 3-ГР показав, що значна частина перевірок здійснюється вручну, що створює додаткове навантаження на відповідні підрозділи. Водночас подані дані часто не мають структурованого формату, що ускладнює їх подальший аналіз та використання. Також було зафіксовано випадки повторного подання форм через виявлення помилок або неповноту інформації.

Окремою проблемою є відсутність уніфікованого цифрового формату подання звітності. У практиці роботи Держгеонадр звіти часто надходять у різних форматах (текстові документи, таблиці, скановані матеріали), що потребує додаткової ручної обробки інформації перед її подальшим використанням. Така ситуація ускладнює формування галузевої статистики, обмежує можливості аналітичного використання даних та створює додаткові операційні витрати для відповідних підрозділів.

Крім того, відсутність автоматизованих інструментів перевірки даних призводить до того, що значна частина часу експертів витрачається на технічну перевірку коректності поданої інформації, зокрема координат, структури таблиць та відповідності формату звітності встановленим вимогам. У результаті експертні ресурси використовуються не для змістовного аналізу геологічної інформації, а для виправлення технічних помилок у даних.

РОБОТА З ГЕОЛОГІЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ

У частині роботи з геологічною інформацією дослідження виявило відсутність чітко формалізованих критеріїв доступу до окремих категорій інформації, що може призводити до різної практики прийняття рішень у подібних випадках. Така ситуація створює потенційні ризики неоднаковості процедур та знижує рівень прозорості доступу до геологічних даних.

Додатковим фактором, що ускладнює роботу з геологічною інформацією, є фрагментованість інформаційних ресурсів та відсутність єдиної структурованої цифрової бази даних. Частина інформації зберігається в архівних фондах або в різних інформаційних системах, що ускладнює оперативний доступ до необхідних матеріалів та продовжує строки опрацювання запитів.

У результаті значна частина роботи з інформацією здійснюється в ручному режимі — через підготовку індивідуальних відповідей на запити, пошук матеріалів у різних джерелах та додаткову експертну перевірку даних. З огляду на обсяг звернень (понад 25 тис. на рік), навіть відносно невелика частка прострочених або повторних запитів призводить до суттєвого операційного навантаження на підрозділи та ускладнює прогнозованість строків розгляду.

Подальший розвиток системи управління геологічною інформацією потребує переходу до більш структурованої моделі зберігання та використання даних, що передбачає стандартизацію форматів інформації, чітке визначення режимів доступу до різних категорій даних та інтеграцію геологічних матеріалів у сучасні цифрові інформаційні системи.

Процес надання спеціальних дозволів: *за результатами проведення аукціону (AS-IS)*

14 НАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДОЗВОЛІВ: ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕННЯ АУКЦІОНУ

14 ПОТОЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ (AS-IS)

15 ФАКТИЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ

15 ТЕЗИ З ПРОВЕДЕНИХ ІНТЕРВ'Ю:

16 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ

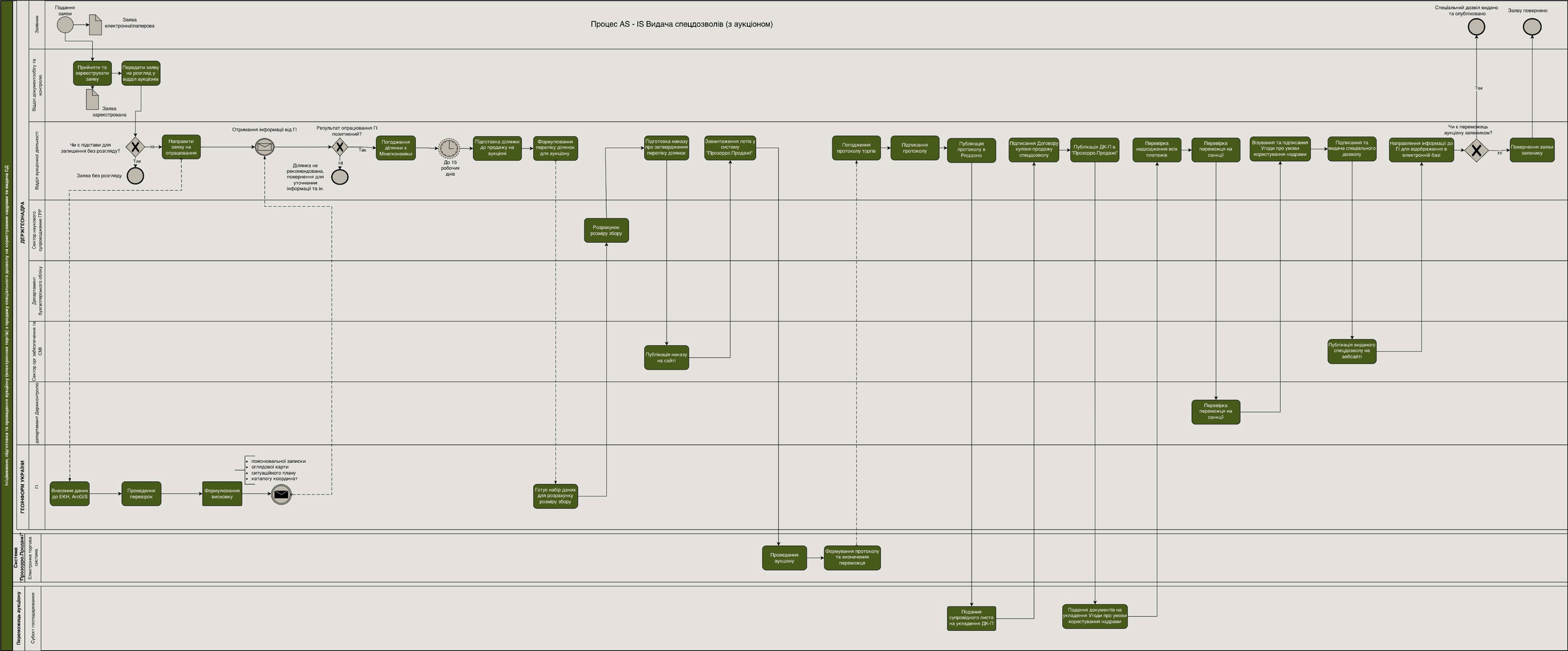
Ініціювання підготовка та проведення аукціону (електронних торгів) з продажу спеціального дозволу на користування надрами та видачі СД
Процес AS - IS Видача спецдозволів (з аукціоном)
ДЕРЖГЕОНАДРА
ГЕОІНФОРМ УКРАЇНИ
Система Прозорро.Продажі
Переможець аукціону
Заявник
Відділ документообігу та контролю
Відділ аукціонної діяльності
Сектор нагляду супроводження ГРР
Департамент бухгалтерського обліку
Сектор орг. забезпечення та ЗМІ
Департамент Держконтролю
ГІ
Електронна торгова система
Суб'єкт господарювання
Подання заяви
Заява електронна\паперова
Прийняти та зареєструвати заяву
Передати заяву на розгляд у відділ аукціонів
Заява зареєстрована
Чи є підстави для залишення без розгляду?
Так
Ні
Заява без розгляду
Направити заяву на опрацювання
Отримання інформації від ГІ
Результат опрацювання ГІ позитивний?
Так
Ні
Ділянка не рекомендована, повернення для уточнення інформації та ін.
Погодження ділянки з Мінекономіки
До 15 робочих днів
Підготовка ділянки до продажу на аукціоні
Формулювання переліку ділянок для аукціону
Розрахунок розміру збору
Підготовка наказу про затвердження переліку ділянок
Публікація наказу на сайті
Завантаження лотів у систему "Прозорро.Продажі"
Погодження протоколу торгів
Підписання протоколу
Публікація протоколу в Prozzorro
Підписання Договору купівлі-продажу спецдозволу
Публікація ДК-П в "Прозорро.Продажі"
Перевірка надходження всіх платежів
Перевірка переможця на санкції
Візування та підписання Угоди про умови користування надрами
Підписання та видача спеціального дозволу
Публікація виданого спецдозволу на вебсайті
Направлення інформації до ГІ для відображення в електронній базі
Чи є переможець аукціону заявником?
Так
Ні
Повернення заяви заявнику
Спеціальний дозвіл видано та опубліковано
Заяву повернено
Внесення даних до ЕКН, ArcGIS
Проведення перевірок
Формулювання висновку
пояснювальної записки
оглядової карти
ситуаційного плану
каталогу координат
Готує набір даних для розрахунку розміру збору
Перевірка переможця на санкції
Проведення аукціону
Формування протоколу та визначення переможця
Подання супровідного листа на укладення ДК-П
Подання документів на укладення Угоди про умови користування надрами

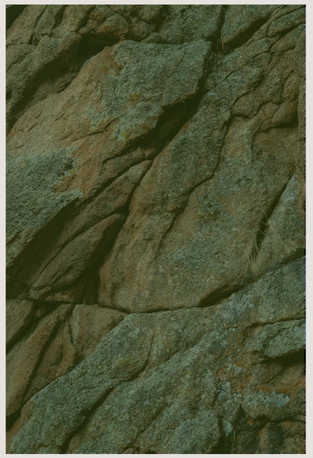

НАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДОЗВОЛІВ: ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕННЯ АУКЦІОНУ

Наведена схема відображає поточну модель проходження процедури надання спеціальних дозволів на користування надрами за результатами проведення аукціону (модель AS-IS). Опис демонструє послідовність адміністративних дій, залучені структурні підрозділи та ключові етапи підготовки лоту, проведення аукціону і прийняття відповідних рішень.

ПОТОЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ (AS-IS)

1. Заявник подає заяву через Електронний кабінет надрокористувача (ЕКН).

2. Заява реєструється в системі Megapolis (вручну).

3. Відділ аукціонної діяльності проводить ручну перевірку комплектності документів (до 5 днів).

4. У разі виявлення помилок заява повертається заявнику на доопрацювання, що може відбуватися неодноразово.

5. Після перевірки документи передаються до ДНВП «Геоінформ України».

6. ДНВП «Геоінформ України» здійснює перевірку геопросторових даних та готовності об’єкта до виставлення на аукціон.

7. Документи передаються на погодження до Міністерства економіки України.

8. У разі погодження здійснюється розрахунок стартової ціни та підготовка лоту до аукціону.

9. Аукціон проводиться в електронній торговій системі Prozorro.Продажі.

10. Проведення розрахунків переможцем аукціону, укладення договору та видача спеціального дозволу на користування надрами.

ФАКТИЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ТАКИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ:

- значна частина перевірок здійснюється вручну, без використання автоматизованих інструментів валідації;
- відсутня автоматична валідація координат та геопросторових даних;
- перевірка комплектності заяв здійснюється експертами, а не автоматизованими механізмами системи;
- розрахунок стартової ціни здійснюється із застосуванням ручних моделей та експертних розрахунків;
- процес передбачає повторні погодження матеріалів між різними учасниками процедури;
- частина функцій фактично делегується ДНВП «Геоінформ України» у зв’язку з відсутністю структурованих даних у центральній системі;
- строки розгляду заяв залежать від отримання зовнішніх погоджень та відповідей;
- статуси проходження процедури не є повністю прозорими для заявника, що ускладнює відстеження етапів розгляду.

Загалом аналіз показує, що значна частина часу в межах процедури витрачається не на змістовну оцінку матеріалів, а на технічну перевірку коректності поданих даних, їх форматування та повторні погодження між залученими установами. Така модель процесу історично сформувалася в умовах паперових процедур та обмеженого використання автоматизованих систем валідації.

ТЕЗИ З ПРОВЕДЕНИХ ІНТЕРВ’Ю:

Як уже було зазначено, в межах дослідження було проведено серію глибинних інтерв’ю з представниками структурних підрозділів Держгеонадр та суміжних установ. Узагальнені тези з інтерв’ю наведено нижче.

«Більшість часу витрачається не на змістовний аналіз матеріалів, а на перевірку того, чи є пакет документів повним.»

«Координати часто подаються у різних форматах, що потребує додаткової перевірки та ручного приведення до єдиного формату.»

«Одні й ті самі дані перевіряються кілька разів на різних етапах процедури.»

«Найбільші затримки виникають на етапах погодження або повернення матеріалів на доопрацювання.»

«Геоінформ» часто фактично виконує функцію технічної перевірки даних, яка могла б бути автоматизована в межах інформаційної системи.»

Рекомендації щодо вдосконалення процесу

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ

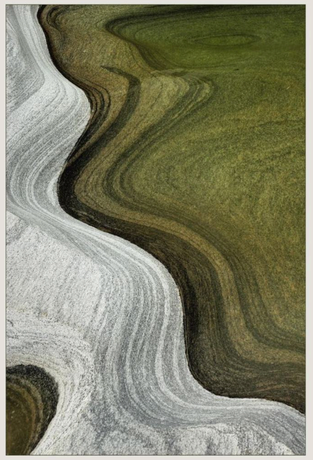

Метою запропонованих змін є поступовий перехід від моделі ручної експертної перевірки до цифрової процесної архітектури, у якій система здійснює первинну валідацію даних, а експерти зосереджуються на змістовому аналізі матеріалів.

РЕКОМЕНДОВАНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ:

- впровадження автоматичної перевірки комплектності документів під час подання заяви через Електронний кабінет надрокористувача з метою мінімізації ручних перевірок;
- впровадження структурованого формату подання координат ділянок з використанням стандартизованих геопросторових форматів та автоматичної валідації даних;
- використання автоматизованих інструментів перевірки перетинів ділянок із наявними ліцензійними площами, природоохоронними територіями та іншими обмеженнями;
- запровадження цифрового розрахунку стартової ціни на основі стандартизованої методики та інтегрованих геологічних і економічних даних;
- чітке розмежування функцій між установами, зокрема:
  1. ДНВП «Геоінформ України» — формування та ведення геологічних і просторових даних;
  2. Держгеонадра — управління процесом, прийняття рішень та проведення аукціонів;
- встановлення чітких строків розгляду заяв для кожного етапу процедури з можливістю моніторингу їх дотримання;
- інтеграція етапу оцінки впливу на довкілля (ОВД) у цифрову логіку процесу з можливістю автоматичного обміну даними між інформаційними системами;
- запровадження єдиного цифрового статусу справи, який дозволить заявнику в режимі реального часу відстежувати проходження процедури.

20 НАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДОЗВОЛІВ: БЕЗ ПРОВЕДЕННЯ АУКЦІОНУ

20 ПОТОЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ (AS-IS)

21 ФАКТИЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ

21 ТЕЗИ З ПРОВЕДЕНИХ ІНТЕРВ'Ю:

22 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ

Процес надання спеціальних дозволів: *без проведення аукціону (AS-IS)*

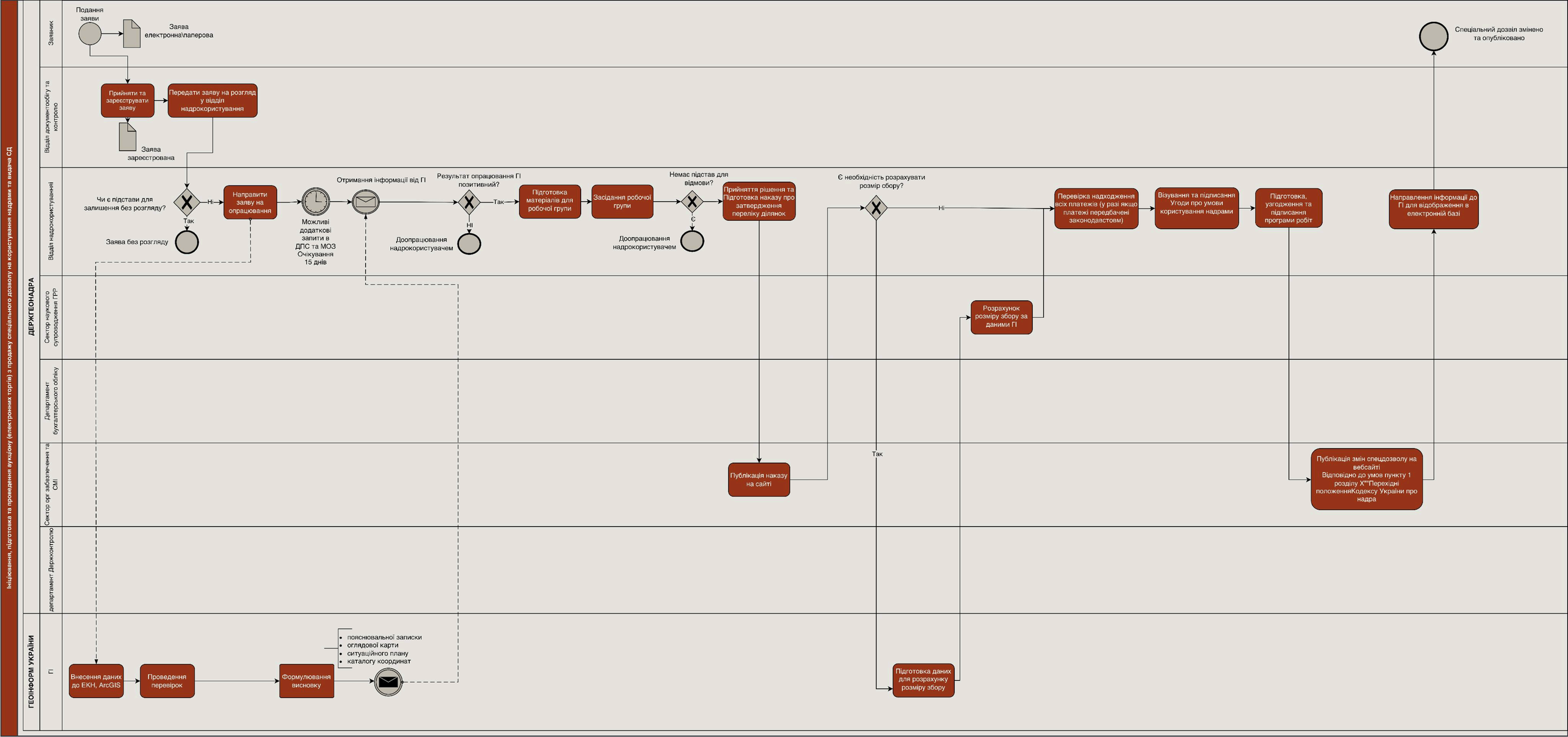
Ініціювання, підготовка та проведення аукціону (електронних торгів) з продажу спеціального дозволу на користування надрами та видача СД
ДЕРЖГЕОНАДРА
ГЕОІНФОРМ УКРАЇНИ
Заявник
Відділ документообігу та контролю
Відділ надрокористування
Сектор наукового супроводження ГРР
Департамент бухгалтерського обліку
Сектор орг забезпечення та ЗМІ
департамент Держконтролю
ГІ
Подання заяви
Заява електронна\паперова
Прийняти та зареєструвати заяву
Передати заяву на розгляд у відділ надрокористування
Заява зареєстрована
Чи є підстави для залишення без розгляду?
Ні
Так
Заява без розгляду
Направити заяву на опрацювання
Можливі додаткові запити в ДПС та МОЗ Очікування 15 днів
Отримання інформації від ГІ
Результат опрацювання ГІ позитивний?
Так
Ні
Доопрацювання надрокористувачем
Підготовка матеріалів для робочої групи
Засідання робочої групи
Немає підстав для відмови?
Є
Доопрацювання надрокористувачем
Прийняття рішення та Підготовка наказу про затвердження переліку ділянок
Публікація наказу на сайті
Є необхідність розрахувати розмір збору?
Ні
Так
Розрахунок розміру збору за даними ГІ
Підготовка даних для розрахунку розміру збору
Перевірка надходження всіх платежів (у разі якщо платежі передбачені законодавством)
Візування та підписання Угоди про умови користування надрами
Підготовка, узгодження та підписання програми робіт
Публікація змін спецдозволу на вебсайті
Відповідно до умов пункту 1 розділу X"Перехідні положенняКодексу України про надра
Направлення інформації до ГІ для відображення в електронній базі
Спеціальний дозвіл змінено та опубліковано
Внесення даних до ЕКН, ArcGIS
Проведення перевірок
Формулювання висновку
пояснювальної записки
оглядової карти
ситуаційного плану
каталогу координат

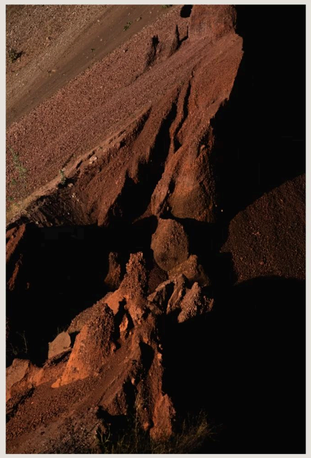

НАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДОЗВОЛІВ: БЕЗ ПРОВЕДЕННЯ АУКЦІОНУ

Наведена схема відображає поточну логіку функціонування процесу надання спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону (продовження строку дії та внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами). Опис ілюструє фактичну послідовність розгляду заяви, залучення відповідних підрозділів та етапи погодження матеріалів у межах процедури.

ПОТОЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ (AS-IS)

1. Надрокористувач визначає тип заяви та подає пакет документів.

2. Канцелярія реєструє заяву в системі Megapolis.

3. Після реєстрації звернення передається до Відділу надрокористування.

4. У відділі заяви розподіляються між експертами залежно від виду корисних копалин та спеціалізації (підземні води, нафтогазовий сектор, рудні корисні копалини).

5. Експерт здійснює первинний розгляд заяви та перевірку поданих документів з урахуванням галузевих особливостей (зокрема затверджених запасів корисних копалин, координат ділянок тощо).

6. У разі виявлення помилок або невідповідностей заява залишається без розгляду, а заявнику надсилається лист із зауваженнями та рекомендаціями щодо доопрацювання документів.

7. Після усунення зауважень заявник може повторно подати пакет документів; практика повторних запитів є поширеною.

8. У межах розгляду заяви здійснюються необхідні перевірки та погодження з іншими установами, зокрема з ДНВП «Геоінформ України», ДПС та іншими органами.

9. Після проходження перевірок матеріали виносяться на розгляд робочої групи (представники управління геології, геоконтролю та юридичної служби).

10. За результатами розгляду робочої групи приймається рішення; без рішення робочої групи наказ не підписується.

11. У разі позитивного рішення здійснюється розрахунок збору, підготовка програми робіт та угоди про умови користування надрами.

12. Підписання окремих документів наразі частково відбувається поза межами інформаційної системи (зокрема через електронну пошту або із використанням електронного підпису, наприклад, сервісу «Дія»).

ФАКТИЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ТАКИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ:

- висока кількість повторних подань заяв через відсутність можливості часткового редагування пакету документів; у разі виявлення помилок заявник змушений подавати весь пакет повторно;
- відсутність цифрового механізму поетапного погодження матеріалів та фіксації зауважень; робоча група, яка приймає ключові рішення, функціонує переважно в офлайн-форматі;
- значна залежність строків розгляду заяв від роботи суміжних органів, зокрема ДНВП «Геоінформ України», ДПС та інших установ. Затримки з наданням відповідей можуть створювати юридичні ризики для процедури;
- наявність паперових або «напів-паперових» процедур у ДНВП «Геоінформ України», зокрема під час збору підписів та формування експертних висновків;
- наявність нормативних колізій та нечіткостей щодо окремих вимог до пакету документів (зокрема щодо переліку документів, підтвердження бенефіціарів, діяльності лікувальних закладів, а також подання координат ділянок);
- високий вплив людського фактора на проходження процедури, зокрема через дефіцит профільних експертів та залежність окремих етапів від участі конкретних посадових осіб.

ТЕЗИ З ПРОВЕДЕНИХ ІНТЕРВ'Ю:

«У ДНВП «Геоінформ України» підписи часто збираються фактично у паперовому вигляді, що суттєво уповільнює загальний процес».

«Висновок формується електронно, але перед цим кожен учасник процесу має додати свою частину».

Рекомендації щодо вдосконалення процесу

Оптимізація процесу має відбуватися не за рахунок збільшення навантаження на працівників, а через зміни в організації самого процесу та його цифровізацію.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ:

- автоматизація первинної перевірки документів (комплектність, формат даних, координати);
- цифровізація погоджень та фіксації зауважень у системі;
- чітке розмежування ролей між залученими установами;
- оновлення механізму роботи робочої групи, зокрема через використання цифрових інструментів для розгляду матеріалів та прийняття рішень.

Процес подання та опрацювання форм *3-ГР (AS - IS)*

25 ПОДАННЯ ТА ОПРАЦЮВАННЯ ФОРМ 3-ГР

25 ПОТОЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ (AS-IS)

25 ФАКТИЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ

26 ТЕЗИ З ПРОВЕДЕНИХ ІНТЕРВ'Ю:

26 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ

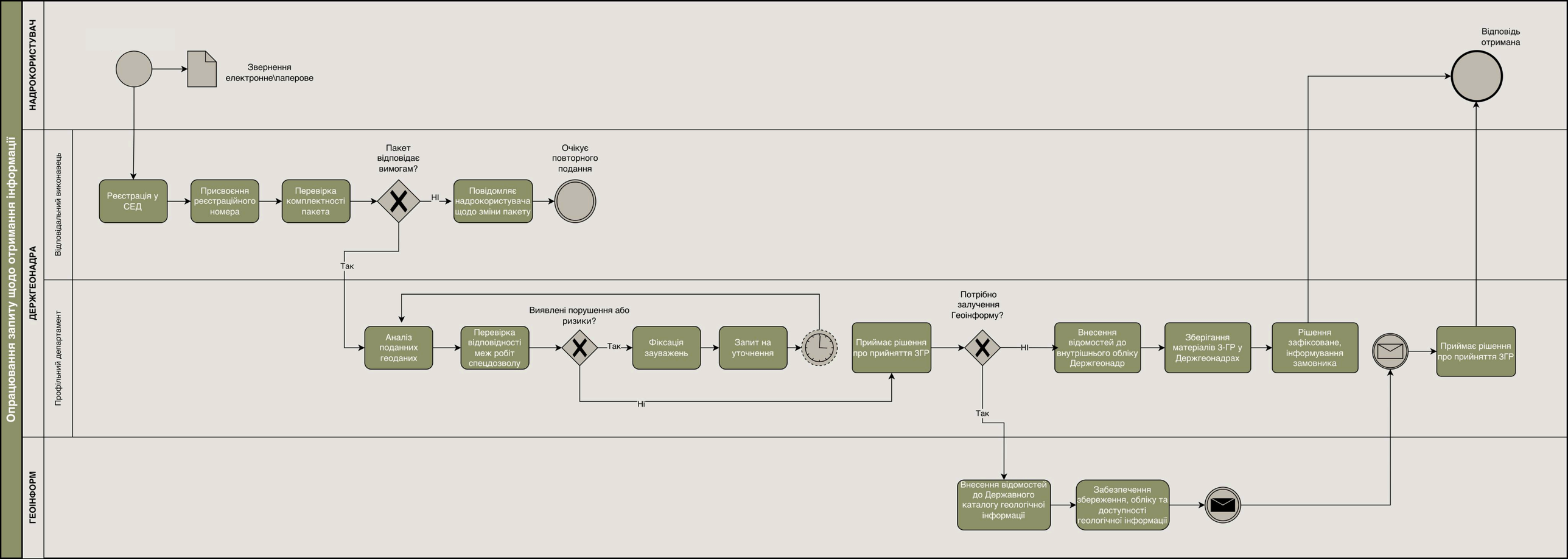
Опрацювання запиту щодо отримання інформації
НАДРОКОРИСТУВАЧ
ДЕРЖГЕОНАДРА
Відповідальний виконавець
Профільний департамент
ГЕОІНФОРМ
Звернення електронне\паперове
Реєстрація у СЕД
Присвоєння реєстраційного номера
Перевірка комплектності пакета
Пакет відповідає вимогам?
НІ
Повідомляє надрокористувача щодо зміни пакету
Очікує повторного подання
Так
Аналіз поданних геоданих
Перевірка відповідності меж робіт спецдозволу
Виявлені порушення або ризики?
Так
Фіксація зауважень
Запит на уточнення
Ні
Приймає рішення про прийняття ЗГР
Потрібно залучення Геоінформу?
НІ
Так
Внесення відомостей до внутрішнього обліку Держгеонадр
Зберігання матеріалів 3-ГР у Держгеонадрах
Рішення зафіксоване, інформування замовника
Приймає рішення про прийняття ЗГР
Відповідь отримана
Внесення відомостей до Державного каталогу геологічної інформації
Забезпечення збереження, обліку та доступності геологічної інформації

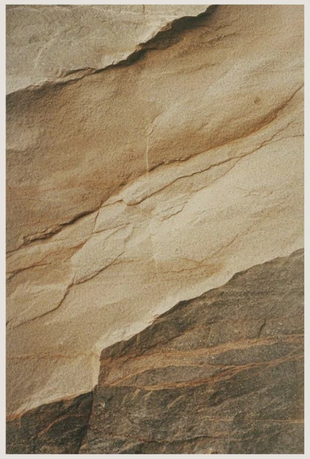

ПОДАННЯ ТА ОПРАЦЮВАННЯ ФОРМ 3-ГР

Наведена схема відображає поточну модель подання та опрацювання звітності про виконані геологорозвідувальні роботи за формою 3-ГР (AS-IS). Опис демонструє основні етапи формування, подання, перевірки та подальшого використання звітних даних у системі державного обліку геологорозвідувальних робіт.

ПОТОЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ (AS-IS)

1. Надрокористувач формує звіт за формою 3-ГР на основі внутрішніх даних про проведені геологорозвідувальні роботи.

2. Дані вносяться вручну до встановленого шаблону (як правило, у форматах Word, Excel або PDF) без автоматичної перевірки повноти та коректності інформації.

3. Підготовлений звіт подається до Держгеонадр через електронну пошту, паперові документи або інші доступні електронні канали.

4. Отриманий звіт реєструється працівниками служби у відповідній системі документообігу.

5. Після реєстрації здійснюється первинна перевірка повноти та правильності заповнення форми.

6. У разі виявлення помилок або неповних даних працівники служби звертаються до надрокористувача для уточнення інформації або повторного подання звіту.

7. Після отримання уточнених матеріалів дані зі звіту опрацьовуються та систематизуються відповідними підрозділами.

8. Зібрана інформація використовується для формування галузевої статистики, аналітичних матеріалів та державного обліку геологорозвідувальних робіт.

ФАКТИЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ТАКИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ:

- подання інформації часто здійснюється у не структурованому форматі;
- перевірка даних здійснюється вручну без використання автоматизованих інструментів;
- значна частина форм повертається на доопрацювання через помилки або невідповідність вимогам;
- відсутній автоматичний контроль координат та перевірка коректності геопросторових даних;
- формати подання даних не є уніфікованими, що ускладнює їх перевірку та подальшу обробку.

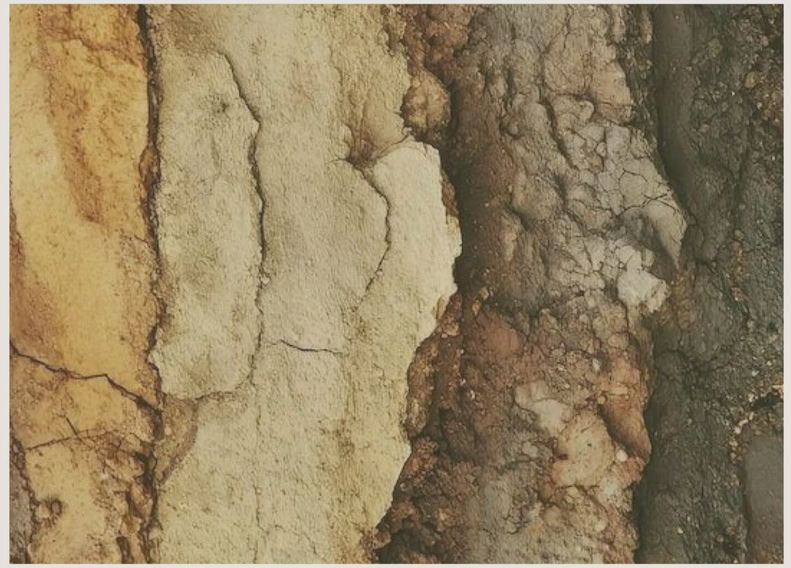

ТЕЗИ З ПРОВЕДЕНИХ ІНТЕРВ'Ю:

«Фактично, кожна форма перевіряється вручну.»

«Значна частина виправлень — це технічні помилки, що не пов'язані зі змістом даних.»

«Подані дані часто неточні/непридатні для подальшого аналітичного використання.»

Наведені тези свідчать про значну частку ручної перевірки даних, низький рівень стандартизації форм подання інформації та обмежені можливості використання цих даних для подальшого аналізу.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ

- створення електронної форми з обов'язковими полями, що унеможливлює подання неповних або некоректно заповнених даних;
- впровадження автоматичної перевірки координат та базових параметрів геопросторових даних;
- автоматична перевірка логічних помилок до моменту подання форми;
- стандартизація форматів подання даних, що спростить їх перевірку та подальшу обробку;
- чітке розмежування відповідальності між суб'єктами, які вносять дані, та органами, що здійснюють контроль процесу.

29 РОБОТА З ГЕОЛОГІЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ

29 ПОТОЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ (AS-IS)

30 ФАКТИЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ

30 ТЕЗИ З ПРОВЕДЕНИХ ІНТЕРВ'Ю:

31 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ

Процес роботи з *геологічною інформацією (AS-IS)*

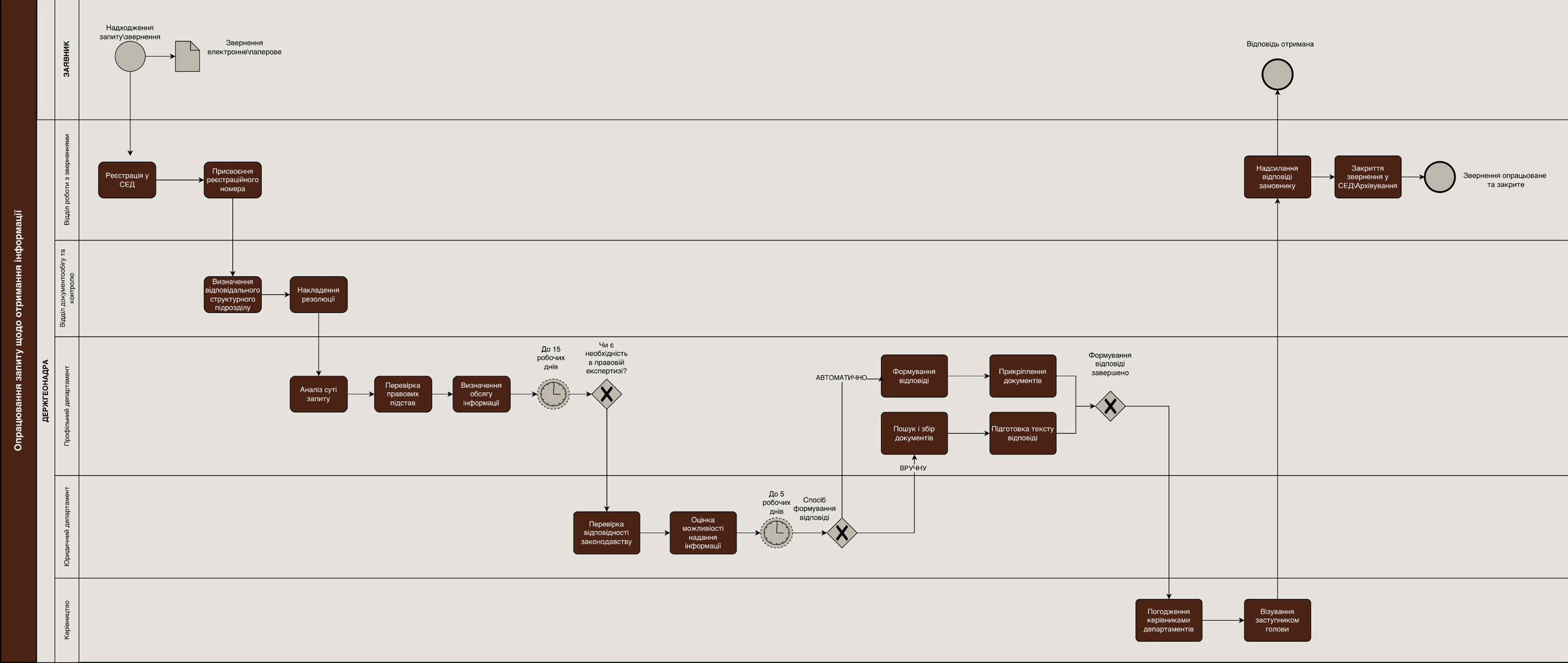
Опрацювання запиту щодо отримання інформації
ДЕРЖГЕОНАДРА
ЗАЯВНИК
Відділ роботи з зверненнями
Відділ документообігу та контролю
Профільний департамент
Юридичний департамент
Керівництво
Надходження запиту\звернення
Звернення електронне\паперове
Реєстрація у СЕД
Присвоєння реєстраційного номера
Визначення відповідального структурного підрозділу
Накладення резолюції
Аналіз суті запиту
Перевірка правових підстав
Визначення обсягу інформації
До 15 робочих днів
Чи є необхідність в правовій експертизі?
Перевірка відповідності законодавству
Оцінка можливості надання інформації
До 5 робочих днів
Спосіб формування відповіді
АВТОМАТИЧНО
ВРУЧНУ
Формування відповіді
Прикріплення документів
Пошук і збір документів
Підготовка тексту відповіді
Формування відповіді завершено
Погодження керівниками департаментів
Візування заступником голови
Надсилання відповіді замовнику
Закриття звернення у СЕД\Архівування
Звернення опрацьоване та закрите
Відповідь отримана

РОБОТА З ГЕОЛОГІЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ

Наведена схема відображає поточну логіку опрацювання звернень щодо отримання геологічної інформації (AS-IS). Опис демонструє послідовність обробки запитів, участь відповідних структурних підрозділів та ключові етапи підготовки і надання відповіді заявнику.

ПОТОЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ (AS-IS)

1. Звернення може бути подане через Електронний кабінет надрокористувача (ЕКН), через систему електронного документообігу (СЕД) із використанням електронного цифрового підпису (ЕЦП) або у паперовій формі з підписом заявника.

2. У разі відсутності або пошкодження електронного цифрового підпису (ЕЦП) електронне звернення не приймається до розгляду.

3. Канцелярія здійснює реєстрацію звернення в системі та формує реєстраційний номер. У разі надходження дубліката (паперових та електронних версій) вони реєструються під одним реєстраційним номером.

4. Після реєстрації звернення передається керівнику для накладення резолюції.

5. Керівник визначає відповідального виконавця та співвиконавців (часто це реалізується через оформлення службових записок).

6. Відповідальний виконавець запитує необхідну інформацію у відповідних структурних підрозділах або інших залучених установах.

7. Після отримання інформації готується проєкт відповіді.

8. Підготовлена відповідь реєструється канцелярією та надсилається заявнику.

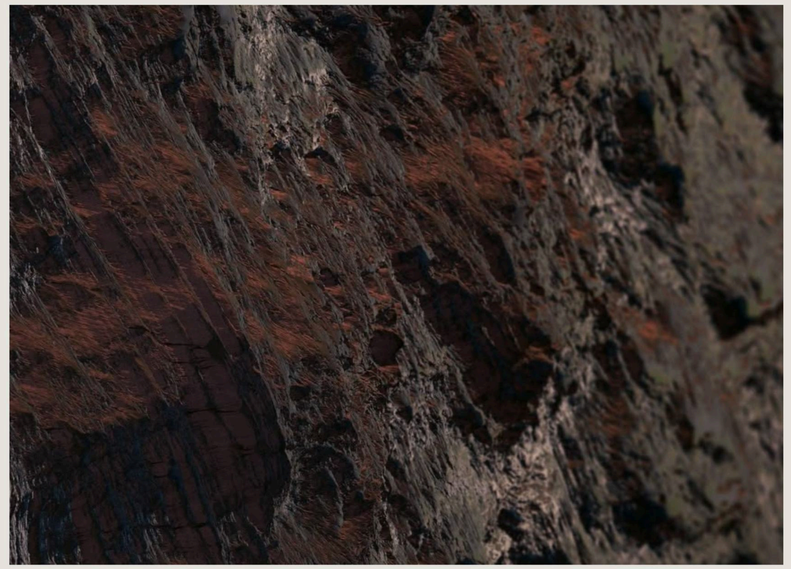

ФАКТИЧНА ЛОГІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСУ ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ТАКИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ:

- рішення щодо надання доступу до інформації часто приймаються індивідуально;
- відсутні чіткі критерії сегментації прав доступу для різних категорій користувачів;
- частина інформації надається в ручному режимі через запити або неформальну комунікацію;
- відсутня централізована цифрова модель управління правами доступу, що ускладнює контроль та адміністрування доступу до інформації.

ТЕЗИ З ПРОВЕДЕНИХ ІНТЕРВ'Ю:

«Бувають ситуації, коли заява зареєстрована у Megapolis, але при поверненні заявнику через ЕКН вона не відображається в системі через технічні проблеми.»

«Співвиконавці не бачать встановленого строку виконання. Вони можуть ставити позначку «Ознайомлений» і закривати завдання, не надаючи необхідної інформації. Важливо чітко зазначати, яку саме інформацію очікуємо і в який строк.»

«Буває, що заявник надсилає запит, який стосується компетенції Держгеонадр, але ставить у копію кілька міністерств. Після цього кожне з них окремо пересилає той самий запит до служби. Було б доцільно мати механізм групування таких однакових запитів.»

Рекомендації щодо вдосконалення процесу

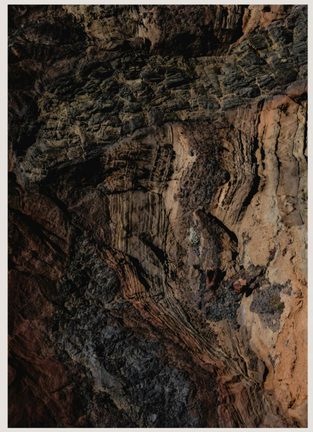

Для підвищення ефективності роботи з інформацією доцільно передбачити низку змін, спрямованих на автоматизацію обробки звернень, зменшення частки ручних процедур та підвищення прозорості управління даними.

ЗОКРЕМА, ВАРТО ЗВЕРНУТИ УВАГУ НА ТАКІ НАПРЯМИ:

- автоматизацію маршрутизації звернень між відповідальними підрозділами;
- впровадження SLA та системи контролю прострочених звернень у межах інформаційної системи;
- використання структурованих електронних форм замість подання інформації через електронну пошту;
- використання ГІС-платформи для роботи з геопросторовими даними, що дозволить зменшити навантаження на ДНВП «Геоінформ України»;
- системний аналіз причин повторних звернень для виявлення системних проблем у процесі;
- створення аналітичних дашбордів для керівництва з метою моніторингу стану процесу;
- публікація відкритих даних (анонімізованої статистики).

Водночас окремої уваги потребує впорядкування механізмів доступу до інформації, що дозволить забезпечити більш системне управління даними та зменшити залежність процесу від індивідуальних рішень. У цьому контексті доцільно передбачити:

- чітку сегментацію інформації за режимами доступу;
- запровадження цифрової моделі ролей та прав доступу для різних категорій користувачів;
- автоматичне формування відповідей для стандартних запитів;
- регулярний аудит доступу до інформації;
- мінімізацію ручного прийняття рішень щодо надання доступу через використання автоматизованих правил.

КЛЮЧОВІ СИСТЕМНІ ПРОБЛЕМИ (BOTTLENECKS) ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕСІВ

Проведений аналіз показав, що виявлені проблеми мають не локальний, а системний характер. Більшість труднощів не є наслідком окремих помилок виконавців, а зумовлена архітектурою процесів, фрагментованістю інформаційних систем та відсутністю цілісної цифрової моделі управління даними.

У межах дослідження було ідентифіковано низку системних точок затримки, які впливають на тривалість процедур, створюють додаткове адміністративне навантаження та знижують прозорість проходження процесів для користувачів.

СИСТЕМНА ПРОБЛЕМА	ОПИС
НИЗЬКИЙ РІВЕНЬ СТРУКТУРОВАНОСТІ ГЕОЛОГІЧНИХ ДАНИХ	Якість, структурованість та цифрова доступність геологічних даних (координати ділянок, архівні матеріали, інформація про ліцензійні площі) безпосередньо впливають на ефективність адміністрування процесів у сфері надрокористування. Наявність значної частини даних у неструктурованих або архівних форматах ускладнює їх використання в інформаційних системах та потребує додаткової експертної обробки.
ПОВТОРНІ ЦИКЛИ ДООПРАЦЮВАННЯ	Значна частина заяв і звітних форм повертається на доопрацювання через технічні помилки, невідповідність форматів даних або різне тлумачення вимог до пакету документів. Відсутність автоматичної первинної перевірки призводить до повторних циклів подання матеріалів та збільшення загальної тривалості процедур.
РУЧНА ПЕРЕВІРКА ДАНИХ	В інформаційних системах відсутні автоматизовані механізми перевірки комплектності документів, форматів даних, координат та реєстраційної інформації заявників. У результаті значна частина технічної валідації здійснюється експертами вручну, що збільшує навантаження на працівників та подовжує строки розгляду матеріалів.
ЗАЛЕЖНІСТЬ ПРОЦЕСІВ ВІД ІНШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ/ УСТАНОВ	Формально заявники взаємодіють із Держгеонадрами, однак фактичне проходження окремих етапів процедур залежить від отримання інформації або погоджень від інших органів та установ (зокрема ДНВП «Геоінформ України», ДПСУ, МОЗ). Відсутність інтегрованої цифрової взаємодії між цими установами створює додаткові часові затримки у процесах.
ВІДСУТНІСТЬ ЄДИНОЇ СИСТЕМИ СТАТУСІВ СПРАВ	У межах поточних інформаційних систем відсутній єдиний цифровий механізм фіксації та відображення статусів проходження справ. Це ускладнює відстеження етапів розгляду заяв, знижує прозорість процедур для заявників та обмежує можливості управлінського контролю за дотриманням строків.
ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗМІШУВАННЯ РОЛЕЙ	Частина технічних перевірок і уточнень даних фактично здійснюється зовнішніми суб’єктами, зокрема ДНВП «Геоінформ України». Така ситуація виникає через відсутність автоматизованих механізмів перевірки даних у центральних інформаційних системах, що призводить до розмивання функціональних ролей між установами.
НОРМАТИВНА СКЛАДНІСТЬ ПРОЦЕДУР	Регуляторна база у сфері надрокористування передбачає значну кількість процедурних перевірок та погоджень. Водночас їх цифрове відображення в інформаційних системах є обмеженим, що призводить до дублювання окремих етапів перевірки та збільшення адміністративного навантаження.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Проведений аналіз бізнес-процесів у сфері надрокористування засвідчив, що більшість виявлених проблем має системний, а не точковий характер. Йдеться не про окремі недоліки виконання чи помилки спеціалістів Держгеонадр, а також про особливості поточної архітектури процесів, організації роботи з даними та взаємодії між залученими суб'єктами. Держгеонадра функціонують як складна багаторівнева процесна система, значна частина якої залежить від міжвідомчої взаємодії та координації між підрозділами.

За даними внутрішнього аналізу, щорічно опрацьовується понад 25 тис. звернень, з яких понад 50% потребують залучення співвиконавців, а близько 14% супроводжуються порушенням строків. Такий обсяг навантаження підтверджує необхідність переходу до більш автоматизованої та процесно керованої моделі управління. Основні затримки та операційні ризики виникають через низьку якість даних, відсутність єдиного цифрового контуру процесів і недостатню інтеграцію інформаційних систем.

Це, у свою чергу, призводить до значної частки перевірок даних, що виконуються вручну, що створює додаткове навантаження на експертні підрозділи та подовжує строки розгляду документів. Водночас у процесах регулярно виникають повторні цикли доопрацювання заяв і форм, що часто пов'язані не зі змістовною оцінкою матеріалів, а з технічними невідповідностями, різними форматами даних або неоднаковим тлумаченням вимог до поданих матеріалів.

У цілому поточна модель процесів є частково цифровізованою, однак за своєю архітектурою вона значною мірою відтворює логіку «паперового» документообігу. У такій моделі цифрові інструменти виконують переважно допоміжну функцію і не формують повноцінної процесної архітектури управління. Це обмежує можливості автоматизації, ускладнює контроль строків і знижує ефективність управління даними у сфері надрокористування.

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ

Подальша трансформація процесів у сфері надрокористування має здійснюватися не шляхом точкових змін окремих процедур, а через перегляд комплексної архітектури процесів. Такий підхід повинен передбачати формування цілісної цифрової моделі, у якій технологічні рішення підтримують логіку процесу, а не лише дублюють існуючі «паперові» практики.

Одним із ключових принципів такої трансформації повинно стати чітке сегментування ролей і відповідальності між учасниками системи надрокористування, зокрема між Держгеонадрами та ДНВП «Геоінформ України».

У цій моделі Держгеонадра мають виконувати функцію управління та адміністрування процесів, прийняття рішень, тоді як ДНВП «Геоінформ України» має зосередитися на веденні, наповненні та актуалізації геологічної бази даних.

Водночас цифрова система повинна виступати інструментом автоматизованого контролю, перевірки даних та процесного управління. У такій архітектурі ДНВП «Геоінформ України» не повинен виконувати технічні перевірки, які виникають через недосконалість інформаційних систем, адже ці функції мають бути алгоритмізовані та виконуватися автоматично.

Наступним важливим елементом трансформації повинно стати формування єдиного цифрового контуру процесів, що забезпечує узгоджену взаємодію між ключовими інформаційними системами, зокрема ЕКН, СЕД, Megapolis та іншими внутрішніми реєстрами. Процес має функціонувати як безперервний цифровий ланцюг — від моменту подання заяви до прийняття фінального рішення. Така модель передбачатиме єдину логіку статусів справи, прозоре відображення етапів проходження матеріалів та можливість управлінського контролю за перебігом процедур.

Принциповим також залишається перехід від ручної до алгоритмізованої моделі обробки даних. Значна частина технічних перевірок може бути автоматизована, зокрема:

- перевірка комплектності документів;
- валідація звітності за формою 3-ГР;
- перевірка координат і геопросторових перетинів;
- звірка даних з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;
- розрахунок стартової ціни лота;
- контроль строків виконання внутрішньоорганізаційних доручень та маршрутизація матеріалів співвиконавцям.

У такій системі експертна робота має зосереджуватися на змістовному аналізі матеріалів, а не на виправленні технічних помилок у даних.

Окремої уваги потребує інтеграція процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД) у цифрову архітектуру процесу. Наразі ця процедура часто функціонує як окремий етап, що не повністю інтегрований у загальну логіку надання спеціальних дозволів. У межах нової моделі статус проходження процедури ОВД має відображатися як окремий стан справи з можливістю автоматичної перевірки завершення процедури, синхронізації строків та фіксації впливу результатів оцінки на фінальне рішення. Таким чином, процедура ОВД має стати складовою єдиного цифрового процесу.

Важливим елементом нової архітектури має стати оптимізація документообігу, зокрема запровадження цифрового обліку версій документів, фіксація погоджень безпосередньо в інформаційній системі, відмова від неформальних каналів комунікації та впровадження принципу single source of truth, за якого всі актуальні дані та документи зберігаються в єдиному джерелі.

Очікується, що впровадження такої архітектурної моделі дозволить скоротити строки проходження процедур, зменшити кількість повторних циклів доопрацювання, знизити операційне навантаження на експертні підрозділи та підвищити прозорість процесів. Крім того, це сприятиме зменшенню міжвідомчої залежності, зниженню регуляторних ризиків та підвищенню керованості процесів у сфері надрокористування.

Важливим напрямом подальшого вдосконалення процесів є стандартизація процедур та забезпечення системного контролю за їх виконанням. Для цього доцільно запровадити єдині шаблони комунікації, стандартизовану маршрутизацію матеріалів між підрозділами, цифрові інструменти контролю строків, регламентовані строки виконання для відповідальних підрозділів, автоматичні нагадування та систему інформування керівництва у разі порушення строків.

Ефективність цифрової трансформації значною мірою залежить від якості та структурованості даних. Без належної підготовки бази даних цифровізація не зможе забезпечити очікуваний ефект. У цьому контексті необхідно актуалізувати класифікацію запасів, забезпечити точність координат, сформувати повний цифровий реєстр земельних ділянок для потреб, пов'язаних із користуванням надрами, стандартизувати формати геологічних даних та забезпечити можливість аналітичної обробки структурованої інформації.

КОРОТКОСТРОКОВІ КРОКИ (QUICK WINS, 0–6 МІСЯЦІВ)

На першому етапі доцільно реалізувати заходи, що можуть бути впроваджені без суттєвих нормативних змін та значних технічних доопрацювань систем. Йдеться передусім про запровадження автоматичних перевірок комплектності документів і базової валідації даних у цифрових системах, стандартизацію шаблонів комунікації з заявниками, впровадження чек-листів для експертної перевірки та забезпечення прозорого відображення статусів розгляду заяв. Такі кроки дозволять швидко зменшити кількість технічних помилок, повторних подач і додаткового навантаження на експертні підрозділи.

СЕРЕДНЬОСТРОКОВІ КРОКИ (MID-TERM, 6–18 МІСЯЦІВ)

На наступному етапі трансформації ключовим завданням має стати формування узгодженого цифрового контуру даних та процесів. Це передбачає створення структурованих реєстрів геопросторових даних, інтеграцію інформаційних систем між собою, формалізацію строків взаємодії між залученими суб'єктами та запровадження цифрових механізмів погодження і маршрутизації матеріалів. Реалізація таких змін дозволить суттєво зменшити залежність від ручних процедур та зовнішніх погоджень, а також підвищити передбачуваність строків розгляду справ.

ДОВГОСТРОКОВІ КРОКИ (LONG-TERM, 18–36 МІСЯЦІВ)

У довгостроковій перспективі трансформація повинна завершитися переходом до повністю інтегрованої цифрової моделі управління процесами у сфері надрокористування. Така модель передбачає безперервний цифровий ланцюг від подання заяви до прийняття фінального рішення, автоматизований контроль строків, алгоритмізовану перевірку даних, інтеграцію з суміжними державними реєстрами та формування аналітичних інструментів для управлінського моніторингу. Це дозволить перейти від фрагментованої процедурної моделі до системного управління процесами та даними.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ

Дане дослідження проводилося з урахуванням чинного нормативно-правового регулювання у сфері надрокористування. У межах роботи було опрацьовано основні нормативно-правові акти, що визначають повноваження Держгеонадр.

Аналіз нормативної бази здійснювався паралельно з дослідженням фактичних бізнес-процесів та практики їх реалізації. Це дозволило співставити вимоги нормативних актів із реальними процедурами, визначити особливості їх застосування та сформувати перелік ключових документів, що регулюють відповідні процеси. Перелік нормативно-правових актів, використаних у межах дослідження, наведено в таблиці нижче.

№	Нормативно-правовий акт
1.	КОДЕКС УКРАЇНИ ПРО НАДРА
2.	ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО НАФТУ І ГАЗ»
3.	ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ У ВИДОБУВНИХ ГАЛУЗЯХ»
4.	ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО УГОДИ ПРО РОЗПОДІЛ ПРОДУКЦІЇ»
5.	ПЕРЕЛІК ВІДОМОСТЕЙ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ГЕОЛОГІЇ ТА НАДР УКРАЇНИ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ СЛУЖБОВУ ІНФОРМАЦІЮ
6.	РЕКОМЕНДАЦІЇ НАДРОКОРИСТУВАЧУ ЩОДО ОТРИМАННЯ ДОСТУПУ ДО ГЕОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЯКА МІСТИТЬ ГРИФ «ДЛЯ СЛУЖБОВОГО КОРИСТУВАННЯ»
7.	ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 30.05.2011 №615 «ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОРЯДКУ НАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДОЗВОЛІВ НА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ»
8.	ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 23.09.2020 №915 «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО МЕТОДИКИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОЧАТКОВОЇ ЦІНИ ПРОДАЖУ НА АУКЦІОНІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОЗВОЛУ НА ПРАВО КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ»
9.	ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 07.11.2018 №939 «ПИТАННЯ РОЗПОРЯДЖЕННЯ ГЕОЛОГІЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ»
10.	ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 23.09.2020 №993 «ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ АУКЦІОНІВ З ПРОДАЖУ СПЕЦІАЛЬНИХ ДОЗВОЛІВ НА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ»
11.	ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 31.10.2018 №913 «ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ СТУПЕНЯ РИЗИКУ У СФЕРІ ГЕОЛОГІЧНОГО ВИВЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ НАДР»
12.	НАКАЗ МІНІСТЕРСТВА ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ВІД 26.06.2019 №229 «ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ УНІФІКОВАНОЇ ФОРМИ АКТА ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ) У СФЕРІ ГЕОЛОГІЧНОГО ВИВЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ НАДР»

КОМАНДА ЕКСПЕРТІВ:

ГНАТ ЗАБРОДСЬКИЙ

ЛЮБОВ СОБОЛЕВСЬКА

МАКСИМ ГАМУЛЕЦЬ

Разом ми зможемо

vodafone